

Förslag till
Budget 2021
Plan 2022-2023

2020-07-20
Kristdemokraterna

Inledning

Sammanfattning

Orust kommun är en kommun med stora möjligheter men vi har också många samhällsproblem. Kommunen är i dag på väg in i en demografisk chock då vi ser att antalet äldre blir allt fler. Orust är i behov av inflyttning då fler dör än vad som föds. Var femtonde person på Orust är över 80 år och många lever socialt isolerade. Riksgenomsnittet är 5,2 procent över 80 år men på Orust ligger vi på 7,2 procent 2019. Orust kommun har även ett större mått av psykisk ohälsa än likvärdiga kommuner. Vi har många unga som är placerade i familjehem eller på institutioner. Vi har brist på hemmaplanslösningar och kommunen har ett antal hemlösa personer.

Vi måste snarast inrätta korttidsvistelse LSS i kommunen för att förenkla för de berörda samt spara pengar. Vi vill omgående införa boendestöd så att fler kan klara sig själva. Vi har flera utomeuropeiskt födda som saknar gymnasiekompetens och som har svårt att få jobb. Vi vill upprätta aktiviteter så att dessa kan bli självförsörjande.

Kristdemokraternas vision är en samhällsgemenskap mellan stad och land, mellan de som har mycket och de som har lite, mellan de som är födda på Orust eller som kommit hit senare. Vi vill se ett välfärdslöfte som det går att lita på. Där värden och omsorgen finns för de som behöver den. Där vi ger barn och unga goda uppväxtvillkor och där äldre inte lämnas till ensamhet och isolering.

Kristdemokraterna på Orust vill skapa ett samhälle där friheten att forma sitt eget liv går hand i hand med ansvaret för våra medmänniskor. Vi vill att Orust ska växa och att många fler ska välja att bosätta sig här. Vi vill att våra skolor ska vara trygga mot mobbning och utanförskap och att kunskapsnivån ska öka. Fler måste ha uppnått kunskapskraven när man lämnar skolan. Vi vill att barnomsorgen ska anpassas efter föräldrarnas behov och förskolan ska vara en trygg plats för våra minsta.

Kristdemokraternas äldrepolitik utgår ifrån att varje människa är unik och att alla personer har samma absoluta och okränkbara värde. Vi vill att utvecklingen inom äldreomsorgen ska utvecklas till en mer personcentrerad omsorg där värdighet, kvalitet, tillgänglighet och jämlikhet ska vara ledorden. Kommunen ska ha en helhetssyn på människan som tar hänsyn till kroppsliga, själsliga, sociala och andliga behov. Kristdemokraterna vill öka insatserna som motverkar ensamhet och psykisk ohälsa. Både unga och gamla ska ha tillgång till en god psykiatrisk vård.

Vi vill införa ett äldresamtal med alla som fyllt 75 år. Vi vill införa en boendegaranti för alla över 85 år. Vi vill också aktivt utvärdera det beslut som Orust kommun fattat om att införa Lagen om valfrihet, LOV, genom att informera och intressera företag att etablera sig inom äldreomsorgen på Orust. Vi vill även fortsätta att stimulera intraprenader.

Vi vill inte sänka skatten under den kommande treårsperioden. Vi vill istället stärka förutsättningarna för att Orust kommun ska vara en bra arbetsgivare. Vi vill försäkra oss om att personalen inom äldreomsorgen trivs på jobbet och har möjlighet att påverka sin arbetssituation. Vi vill även höja deras löner med 700 kronor i månaden, samt anslå 3 mnkr extra som en särskild pott för arbetsledare att göra individuella lönepåslag.

Vi vill fortsätta försäljningar av kommunala fastigheter som kommunen inte har användning av. Vi vill öka hastigheten på nybyggnationer. Vi vill att kommunen ska tillsätta en oberoende utredning för att se över förutsättningarna till att bilda ett Fastighetsbolag som kan ta över kommunens alla fastigheter. Samhällsfastigheter kommer framöver att vara ett av de hetaste områdena för byggare, arkitekter, fastighetsaktörer och investerare. Kommunen skulle äga en majoritet av aktiekapitalet men också kunna sälja aktier exempelvis till pensionsfonder. Dessa pengar skulle användas till nybyggnationer. Vi vill att kommunen ska frigöra attraktiva tomter och göra det möjligt att fler ska kunna leva nära djur och natur.

Sektor miljö och bygg

Vi vill digitalisera bygglovsprocessen. Att påskynda den processen skulle göra det möjligt att spara pengar på Bygg och Miljösektorn. En digitalisering skulle innebära kortare handläggningstid, minskade kostnader

Budget 2021 med plan för 2022-2023

och en snabbare hantering av bygglovsärenden. Tydlighet i ärendehantering är också viktig både för kommunen och den sökande så ärendehantering blir så rätt som möjligt från början.

Liksom i övriga sektorer behöver sektor bygg och miljö arbeta med arbetsmiljöfrågorna. Sjukfrånvaron har ökat drastiskt vilket samtidigt leder till att handläggningstiden överskrids. Detta är inte acceptabelt.

Orust kommun ska ha en aktiv roll att stödja företagare som är intresserade av att flytta och investera i vår kommun exempelvis hjälp med tillståndshantering. Här behöver samhällsutskottet och byggnadsnämnden ta ett stort gemensamt ansvar.

Sektor samhällsutveckling

Majoriteten anger stora belopp för upplåning inför kommande år till investeringar. Vi Kristdemokrater anser att det är viktigt att våga satsa för att vi ska kunna få fler invånare till kommunen. Lägenheter och byggklara tomter står högt på prioriteringslistan. Orust kommun har en plan för VA-utbyggnaden och för att snabba på processen föreslår Kristdemokraterna att upplåningen höjs med 50 miljoner för 2021 till utbyggnaden av VA-nätet. Det är också angeläget att hela kedjan i bygglovsprocessen fungerar från bemötande vid ansökan till slutbesked. Nybyggnadsprocessen måste vara enkelt överskådlig så att människor inte väljer att bygga i någon annan kommun.

Ekonomi

Vi anser att det är fel att kommunen frångår det finansiella målet om en resultatnivå på över 2 procent av verksamheternas kostnader 2021, samtidigt som man sänker skatten. I vårt budgetförslag ser vi till att uppnå ett resultat som innebär god ekonomisk hushållning, i enlighet med kommunallagens intentioner.

Vi godtar inte majoritetens effektivitetskrav på alla verksamheter. Kristdemokraterna anser att effektivitetskraven ska gälla administration och byråkrati och inte besparingar på människonära verksamheter. Vi är medvetna om att argumentationen kring effektiviseringar handlar om att vi har större kostnader i vår verksamhet än likvärdiga kommuner. Vi menar dock att situationen har försvårats mycket under coronapandemin. Fler personer har blivit friställda, mist sitt jobb. Fler fall av våld i hemmet, omhändertagna barn, behov av skyddat boende, äldres isolering och ensamhet. Sammantaget leder detta till högre kostnader. I detta läge ser vi Kristdemokrater inte att det är möjligt att spara på verksamhet som handlar om människors hälsa och trygghet samtidigt som majoriteten sänker skatten.

Äldreomsorg, ÄO – Vård och omsorg VoO

Äldre ska bemötas med respekt och ges makt och inflytande över sin livssituation. För att möjliggöra detta, måste utskottet för omsorg ha ett tydligt fokus på demografiutveckling, samt de äldres behov och önskemål. Dessa frågor kan belysas genom att kommunen inför ett äldresamtal en gång per år med alla som innevarande år fyllt 75 år.

Våra äldre i Orust kommun har rätt till en likvärdig och kvalitetssäkrad vård, omsorg, hemtjänst och service oavsett på vilken av öarna man bor. För att säkerställa att så sker bör tillsyn, uppföljning och genomlysning av verksamheten ske kontinuerligt. Omsorgsutskottet bör få i uppdrag att arbeta strategiskt kring utveckling av kvalitet och likvärdighet. Det är politikerna som har ansvaret inte tjänstemännen.

Orust kommun beslutade om Lagen om valfrihet, LOV inom hemtjänsten för några år sedan. Reformen kom till för att stimulera fler aktörer att starta och utföra professionellt omvårdnads- och omsorgsarbete samt att ge omsorgstagare större valfrihet av utövare. Vi vill att Orust kommun ska uppdatera beslutet om LOV och öka informationsspridningen kring möjligheten att starta LOV-verksamhet inom Orust kommun.

Valet om hur man vill bo är en viktig fråga även då man blir äldre. I kommunens SWOT-analys framgår tydligt att vi har en brist på diversifierade bostäder. Kommunen behöver utveckla boendet av Seniorboenden, äldreboenden inom den ordinarie boendemarknaden samt mer anpassade äldreboenden. Mångfald kan utvecklas tillsammans med både fristående aktörer som de kommunala. Omsorgsutskottet bör få i uppdrag att tillsammans med andra utskott undersöka, planera och initiera olika boendalternativ med olika inriktningar inom framtidens äldrevård. Det kan t ex vara ett demensbyconcept, (en demensby

kan beskrivas som ett boende med både inom- och utomhusmiljö inom vilken personer med demenssjukdom kan röra sig fritt och säkert), boende med språklig inriktning eller boende dit man får ta med sitt husdjur då man flyttar in. Antalet korttidsplatser måste säkerställas.

Orust kommun är en kommun med varierande landskapsbild, med många öar och långa avstånd. Därför bör kommunen utveckla ett kluster där äldreboenden, hemtjänst och andra träffpunkter samlokaliseras. Platser där personalresurser, medicinsk kompetens och service kan effektiviseras. På det sättet kan vi få personalresurser till kvalitetstid istället för till restider.

Inom sektor omsorg finns ett flertal utmaningar inom en snar framtid. Kompetensförsörjningen är en av de tuffaste utmaningarna för äldreomsorgen. Rätt bemanning skapar kvalitet och trygghet för den enskilde inom äldreomsorgen. Kommunen måste ha beredskap för att andelen invånare i åldern 80 år eller äldre kommer att stiga och ha beredskap för personalförsörjningen inför kommande pensionsavgångar. Omsorgsutskotten föreslås inrätta en strategi för hur man attraherar, rekryterar, introducerar, utvecklar samt behåller personalen som har rätt kompetens inom omsorgen.

Individ- och familjeomsorg, IFO

Placeringar av barn och unga har inte minskat inom Orust kommun utan tvärtom ökat. Vi har även enligt BUP, Barn och ungdomspsykiatri en högre sjukskrivningsgrad med psykisk problematik hos vuxna. Problematiken finns även hos barn. Den socioekonomiska strukturen på Orust visar att fler invånare i kommunen har en psykisk problematik än likvärdiga kommuner. Vi har även en hög andel personer med skyddad identitet som bosätter sig här samt att många personer/familjer från Göteborg och de större städerna med problematik söker sig till Orust. Enligt KOLADA har kommunen en hög procent missbruk i relation till jämförbara kommuner.

Kristdemokraterna förordar mer förebyggande insatser för att komma in tidigt i de ungas problematik, för att på det sättet kunna motverka skolskolk, missbruk, snatterier, språkproblem, utanförskap. Vi vill införa mer förebyggande insatser på hemmaplan som aktivitetshus, ”vuxna på byn” samt stödinsatser för de som hamnat i utanförskap.

Vi vill anlita jourfamiljer som kan gå in under kortare period då kommunen hittar rätt familjehem. Vi vill rekrytera och utbilda fler familjehem och attrahera fler till att bli kontaktpersoner.

Vi vill inrätta korttidsvistelse LSS i egen regi i Orust kommun. Dels för att underlätta för närstående som idag skjutsar sina anhöriga till andra kommuner men även för att det skulle bli mer kostnadseffektivt att bedriva verksamheten på hemmaplan.

Boendestödet avvecklades för några år sedan. Detta har lett till ökade kostnader för hemtjänsten samt ökade kostnader för köpt vård inom socialpsykiatri. Idag köper vi tjänster för 6,6 miljoner kronor för personer med socialpsykiatriska behov. Flera av dessa boendestöden skulle kunna verkställas av kommunen och en del av pengarna skulle kunna användas till ett nytt boende på hemmaplan. Detta boende skulle kunna möta behoven hos både LSS/socialpsykiatriboende, utifrån Socialtjänsten, SOL respektive platser med placering enligt lagen om stöd och service LSS.

För att alla dessa initiativ ska vara möjliga gör vi inga besparingar på sektor omsorg. I kristdemokraternas budget får sektor omsorg ett tillskott med 8,5 miljoner kronor.

Lärande

Kristdemokraterna gör ingen besparing på sektor lärande. Vi menar att det är angeläget att våra skolor har resurser att stödja elever och vidmakthålla den goda arbetsmiljön som flera av våra skolor har. Goda resultat ger möjligheter för våra unga att få en bättre start i livet.

Budgetförändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag

- Nedanstående förändringar utgår från budgetram 2020 och gäller från 2021 om inget annat anges.
- Resultatnivån samt övriga finansiella mål ligger i nivå med god ekonomisk hushållning under hela planperioden.
- Budgeten bygger på en oförändrad skattesats för hela planperioden, vilket innebär en skattesats på 23,11 kr.
- Budgeten för politisk verksamhet minskas med 1,2 mnkr, vilket innebär en minskning med 10 % av den totala budgeten. De politiska uppdragens omfattning för KS andre vice ordförande minskas till 50 % och för utskottsordförande till 30 %.
- Budgeten för sektor ledning och verksamhetsstöd minskas med 8,4 mnkr, vilket motsvarar 15 % av den totala budgeten. Antalet tjänster ska minskas samt kostnader för projekt.
- Sektor omsorg får budgettillskott på 8,5 mnkr. Tillskottet avser en särskild riktad löneökning till personalen inom äldreomsorgen med 700 kr/månad samt en lönepott för arbetsledningen att fördela för individuell löneökning.
- Sektor samhällsutveckling får inte 0,7 mnkr som avsåg tidigare utlånad budget till fjärrvärmeverksamheten från sektorn. Finansiering av detaljplanekostnader ska lösas inom befintlig ram.
- Inget generellt effektiviseringskrav motsvarande 1 % läggs år 2022. Det innebär att sektorerna har större möjlighet att möta framtida behov och göra omprioriteringar inom befintlig ram.
- Inget effektiviseringskrav motsvarande 1,5 mnkr läggs på fastighet, kost och lokalvården.
- Kommunstyrelsens medel till förfogande ligger på 0,8 mnkr år 2021 och 1 mnkr år 2023 istället för en nivå på 2 mnkr.
- I likhet med kommunstyrelsens förslag får kommundirektören ett uppdrag att minska kommunens kostnader med 4 mnkr/år 2021 och 2022. Budgeten för sektor lärande är oförändrad och miljö och bygg minskas med 0,5 mnkr. Valnämnden får budgettillskott för allmänt val 0,4 mnkr 2022.
- Investeringarna budgeteras med 50 mnkr högre än kommunstyrelsens förslag år 2021 för att snabba på takten på VA-investeringarna. Nyuppåningen budgeteras till högst 51 mnkr 2021, 103 mnkr år 2022 och 64 mnkr år 2023. Totalt 218 mnkr under planperioden.

Riktade uppdrag

- Kristdemokraterna avsätter 8,5 mnkr extra till sektor omsorg. Alla anställda inom äldreomsorgen får ett lönepåslag med 700 kronor i månaden. Därutöver avsätter vi 3 mnkr kronor till en pott för arbetsledning att fördela i individuella löneökningar.

Budget 2021 med plan för 2022-2023

Finansiella mål

Finansiella mål	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Årsresultat exkl. extraordinära poster och affärsdrivande verksamhet av verksamhetens nettokostnader	2,8 %	2,0 %	2,7 %	2,0 %
Kommunens soliditet (inkl. pensionsskuld före 1998)	2,5 %	5,2 %	6,6 %	7,7 %
Kommunens likviditetsnivå inkl. checkräkningskredit ska normalt motsvara i storleksordningen en månads utbetalningar (brutto).	56	55,7	55	55,2
Självfinansieringsgraden av nettoinvesteringar	62,4 %	54,7 %	47,1 %	58,8 %

Driftsbudget

Driftsbudget (mnkr)	Budget Netto 2020	Budget Netto 2021	Plan bdg Netto 2022	Plan bdg Netto 2023
Politisk verksamhet	-12,3	-11,1	-11,5	-11,1
Sektor ledning och verksamhetsstöd	-56,0	-47,6	-47,6	-47,6
Sektor lärande	-387,3	-386,8	-388,3	-391,5
Sektor omsorg	-378,6	-389,9	-389,8	-392,4
Sektor samhällsutveckling	-58,5	-58,5	-58,5	-58,5
Sektor miljö och bygg	-8,9	-8,4	-8,4	-8,4
Affärsdrivande Vatten och avlopp	0,0	0,0	0,0	0,0
Affärsdrivande Renhållning	0,0	0,0	0,0	0,0
Affärsdrivande Fjärrvärmeverk	-0,7	0,0	0,0	0,0
Affärsdrivande Teknisk service	0,0	0,0	0,0	0,0
Ofördelad effektivisering, uppdrag till kommundirektör	1,4	5,4	9,4	9,4
Ofördelad budget (lön. pris, kap, hyra, lokalv, kost)	-16,4	-39,4	-59,1	-84,9
Summa nämndsverksamhet	-917,4	-936,3	-953,8	-985,1
Pensionskostn/skuldförändr. avseende semesterlön/arbetsgivaravg.	-26,4	-26,4	-26,6	-29,3
Försäljning fastigheter, mark	3,4	0,0	0,0	0,0
Återlagda kapitalkostnader (internränta)	17,1	12,3	12,8	13,5
Kommunstyrelsens medel till förfogande	-1,8	-0,8	-2,0	-1,0
Summa nettokostnad	-925,2	-951,2	-969,6	-1 001,9
Skatteintäkter	800,2	796,3	824,0	848,6
Generella statsbidrag	157,5	182,7	181,4	183,4
Välfärdsmiljarderna, flyktingvariabler	2,2	0,0	0,0	0,0
Finansiella intäkter	2,4	1,4	1,4	1,5
Finansiella kostnader	-12,0	-10,5	-11,0	-12,0
Årets resultat	25,2	18,6	26,2	19,7

Ramförändringar mellan åren

Ramförändringar mnkr	År 2021	År 2022	År 2023
Politisk verksamhet			
Ingående budget	12,3	11,1	11,5
Neddragning, minskad budget	-1,2		
Satsning/prioritering, allmänt val 2022		0,4	-0,4
Ny budgettram	11,1	11,5	11,1
Sektor ledning och verksamhetsstöd			
Ingående budget	56,0	47,6	47,6
Neddragning, minskad budget	-8,4		
Satsning/prioritering			
Ny budgettram	47,6	47,6	47,6
Sektor lärande			
Ingående budget	387,3	386,8	388,3
Volymförändring övergripande resursfördelningsmodell	-0,6	1,5	3,2
Neddragning, minskad budget			
Satsning/prioritering			
Ny budgettram	386,8	388,3	391,5
Sektor omsorg			
Ingående budget	378,6	389,9	389,8
Volymförändring övergripande resursfördelningsmodell	2,8	-0,1	2,7
Neddragning, minskad budget			
Satsning/prioritering	8,5		
Ny budgettram	389,9	389,8	392,4
Sektor samhällsutveckling			
Ingående budget	58,5	58,5	58,5
Neddragning, minskad budget			
Satsning/prioritering			
Ny budgettram	58,5	58,5	58,5
Sektor miljö och bygg			
Ingående budget	8,9	8,4	8,4
Neddragning, minskad budget	-0,5		
Satsning/prioritering			
Ny budgettram	8,4	8,4	8,4